

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Γ' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Νέες Τεχνολογίες και Εκπαίδευση

Όλο και περισσότερο παρατηρούμε την μεγάλη επιρροή που ασκούν οι Νέες Τεχνολογίες στον τομέα της εκπαίδευσης. Οι υπολογιστές, το Διαδίκτυο (World Wide Web) και η διεισδυτικότητα του, δεν αφήνουν ανεπηρέαστο τον τομέα της παιδείας. Ο εκπαιδευτικός πρέπει να είναι ενήμερος γι' αυτά τα μοναδικά παιδαγωγικά και εκπαιδευτικά πλεονεκτήματα που προσφέρουν οι Νέες Τεχνολογίες πριν αποφασίσει να τις χρησιμοποιήσει. Να μην καταλήξει σ' αυτές μόνο εξαιτίας της άμετρης αγάπης για την τεχνολογία ή απλώς επειδή σήμερα η τεχνολογία έχει μπει στην ζωή μας.

Πραγματικά όμως στον τομέα της εκπαίδευσης, η τεχνολογία έχει πολλά να προσφέρει προς όφελος, των μαθητών, των εκπαιδευτικών και της κοινωνίας. Οι μέσοι μαθητές θα αποκομίσουν πολλά οφέλη, ενώ οι ιδιοφυίες δεν θα περιορίζονται μόνο στην συγκεκριμένη διδακτέα ύλη, ούτε θα χρειάζεται να ακολουθούν αργούς ρυθμούς προς χάριν μερικών άλλων μαθητών, ενώ στα παιδιά που ανήκουν στην κατηγορία των ΑμεΑ ανοίγονται νέοι δρόμοι. Όσον αφορά το σχολείο, ο υπολογιστής δεν πρόκειται να καταργήσει ούτε το βιβλίο, ούτε τους δασκάλους. Αντίθετα οι τελευταίοι είναι απαραίτητοι για την επιτυχία του νέου είδους διδασκαλίας. Φυσικά η χρησιμοποίηση υπολογιστών στις τάξεις φέρνει πολλές ανακατατάξεις στον τομέα της παιδείας. Σαν πρώτη συνέπεια θα έχει να καταργηθούν ή να μετεξελιχθούν κάποιες διδακτικές μέθοδοι, πράγμα που τρομάζει πολλούς.

Εφόσον οι απαραίτητες βάσεις δίνονται στους μαθητές από τους υπολογιστές, οι εκπαιδευτικοί δεν θα είναι πλέον αναγκασμένοι να οργανώνουν το μάθημα της αυριανής μέρας, να μένουν πιστοί στο βιβλίο ύλης, να ετοιμάζουν διαγωνίσματα ή να βαθμολογούν τους μαθητές. Έργο τους θα είναι να θέτουν κρίσιμες ερωτήσεις και να αναπτύσσουν την κριτική σκέψη και τις ανθρώπινες αισθήσεις. Με τον νέο τρόπο διδασκαλίας θα έχουν περισσότερο χρόνο για να ασχοληθούν με τον καθένα μαθητή ξεχωριστά και τις ανάγκες του, γιατί γνωρίζουν καλά τις αδυναμίες και τις δυνατότητες του. Οι εκπαιδευτικοί θα μπορούν να οργανώνουν προαιρετικά σεμινάρια, συζητήσεις, διαλέξεις, ακόμα και αναθέσεις εργασιών σε ομάδες μαθητών. Έτσι θα αυξήσουν και θα επεκτείνουν την εκπαίδευση, χωρίς να τους

περιορίζει ούτε η συγκεκριμένη ύλη, ούτε ο χρόνος. Οι μαθητές θα επωφελούνται από την ποικιλία θεμάτων και θα είναι ελεύθεροι να εμβαθύνουν σε θέματα που τους κεντρίζουν περισσότερο το ενδιαφέρον.

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Η Τεχνητή Νοημοσύνη στα σχολεία

Ο Άλαν Τούρινγκ, ήταν ένας Βρετανός μαθηματικός και επιστήμονας υπολογιστών. Οι περισσότεροι των θεωρούν συχνά ως τον πατέρα της σύγχρονης πληροφορικής και πρωτοπόρο στον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης. Το 1950, εισήγαγε την ιδέα ότι οι μηχανές μπορούν να προσομοιώνουν την ανθρώπινη νοημοσύνη, η οποία είναι σήμερα γνωστή ως Turing Test. Ο Άλαν Τούρινγκ υποστηρίζει ότι «αν μια μηχανή μπορεί να συνομιλήσει με έναν άνθρωπο χωρίς ο άνθρωπος να αντιληφθεί ότι αλληλοεπιδρά με μια μηχανή, τότε η μηχανή μπορεί να θεωρηθεί ότι επιδεικνύει ευφυή συμπεριφορά.» Το πρωτοποριακό έργο του Τούρινγκ έθεσε τα θεμέλια για τον τομέα της τεχνητής νοημοσύνης, θέτοντας τις βάσεις για την ανάπτυξη μηχανών που μπορούν να μιμηθούν την ανθρώπινη σκέψη.

Ως τεχνολογία η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να παίξει ένα σημαντικό ρόλο, αφού μπορεί να προσφέρει εξατομίκευση κάνοντας την εκπαίδευση πιο αποτελεσματική και ελκυστική. Τα συστήματα TN¹ μπορούν να αναλύουν την επίδοση ενός μαθητή και να προσαρμόζουν το εκπαιδευτικό περιεχόμενο στις ατομικές μαθησιακές του ανάγκες. Για παράδειγμα, η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να δημιουργήσει τεστ τα οποία προσαρμόζουν τη δυσκολία τους με βάση την απόδοση ενός μαθητή. Αυτό επιτρέπει στο τεστ να μετρήσει με μεγαλύτερη ακρίβεια την κατανόηση και τις ικανότητες ενός μαθητή. Ταυτόχρονα, η δυνατότητα τέτοιων προγραμμάτων υψηλού επιπέδου ανάλυσης δεδομένων μπορεί να εντοπίσει μαθητές που μπορεί να δυσκολεύονται και να χρειάζονται πρόσθετη υποστήριξη, επιτρέποντας την έγκαιρη παρέμβαση. Επίσης, μπορεί να υποστηρίξει σημαντικά τον εκπαιδευτικό μέσω της αυτοματοποίησης εργασιών, όπως η βαθμολόγηση εργασιών και τεστ, γεγονός που μπορεί να απελευθερώσει χρόνο. Χρόνος που μπορεί να αφιερωθεί στους μαθητές. : Η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να βοηθήσει στην εκμάθηση και ανάπτυξη γλωσσών. Για παράδειγμα, η επεξεργασία φυσικής γλώσσας μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη διευκόλυνση της μετάφρασης κατά την ομιλία, αλλά και ασκήσεων προφοράς.

¹ Συνομογραφία για τον όρο τεχνητή νοημοσύνη.

ΚΕΙΜΕΝΟ 3:

Η Κλάρα και ο Ήλιος

Εισαγωγικό σημείωμα: Στο μυθιστόρημα του Καζούο Ισιγκούρο «Η Κλάρα και ο Ήλιος» (εκδ. Ψυχογιός, 2021) πρωταγωνιστεί η Κλάρα, ένα ρομπότ που αντλεί την ενέργειά του από τον ήλιο. Η Κλάρα εκτίθεται προς πώληση και μια έφηβη με σοβαρά προβλήματα υγείας, η Τζόσι, την αγοράζει ως τεχνητή φίλη, με την προοπτική το ρομπότ να την αντικαταστήσει σε περίπτωση θανάτου της. Το απόσπασμα είναι από το τέλος του μυθιστορήματος, όπου η Μάνατζερ του καταστήματος συναντά την Κλάρα σε μία μάντρα με παροπλισμένες μηχανές.

Έπειτα άκουσα έναν ήχο και η επισκέπτρια με το μακρύ παλτό βρέθηκε να στέκεται μπροστά μου. Και πριν ακόμα σκύψει για να δει το πρόσωπο μου, αναγνώρισα τη Μάνατζερ και χαρά πλημμύρισε το μυαλό μου.

«Κλάρα. Είσαι η Κλάρα, σωστά;»

«Ναι, φυσικά», είπα και της χαμογέλασα. [...]

«Χαίρομαι που βλέπω ξανά τη Μάνατζερ». «[...] Κλάρα, πες μου κάτι. Ήσουν όλον αυτό τον καιρό –μέχρι να καταλήξεις εδώ– ήσουν όλο αυτόν τον καιρό με τους ίδιους ανθρώπους που σε πήραν από το κατάστημα;» [...]

«Ναι, φυσικά. Ήμουν με την Τζόσι όλο αυτό τον καιρό. Μέχρι που πήγε στο κολέγιο. [...] Ήταν το καλύτερο σπίτι για μένα. Και η Τζόσι η καλύτερη έφηβος. Έκανα ό,τι μπορούσα για το καλό της Τζόσι. [...]. Κι αν ήταν απαραίτητο, είμαι σίγουρη πως θα μπορούσα να συνεχίσω την Τζόσι».

«Είμαι σίγουρη πως έχεις δίκιο. Τι εννοείς όμως όταν λες να “συνεχίσεις την Τζόσι;”» [...] «Μάνατζερ, έκανα ό,τι μπορούσα να μάθω την Τζόσι και αν ήταν απαραίτητο, θα έκανα ακόμα περισσότερα. Δε νομίζω όμως πως θα λειτουργούσε και τόσο καλά. Όχι πως δε θα πετύχαινα την ακρίβεια. Αλλά όσο σκληρά κι αν προσπαθούσα, πιστεύω πως θα παρέμενε κάτι απρόσιτο σ’ εμένα. Η Μητέρα, ο Ρικ, η Μελάνια η Οικονόμος, ο Πατέρας. Δεν κατάφερα να πλησιάσω ποτέ αυτό που ένιωθαν για την Τζόσι στην καρδιά τους. Τώρα είμαι σίγουρη γι’ αυτό.»

«Ωραία Κλάρα. Χαίρομαι που νιώθεις πως τα πράγματα εξελίχθηκαν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Πόσο χαίρομαι που σε συνάντησα σήμερα, Κλάρα. [...] Τώρα πρέπει να σε αφήσω». [...]

«Αντίο, Μάνατζερ. Ευχαριστώ».

Έπειτα προχώρησε στους μακρινούς διαδρόμους ανάμεσα στις σειρές. Όταν έφτασε στο μέσον του διαδρόμου, σταμάτησε και γύρισε και νόμισα πως θα κοίταζε εμένα για μια τελευταία φορά, αλλά εκείνη κοίταζε πέρα μακριά τον ορίζοντα προς την κατεύθυνση του γερανού του εργοταξίου.

Κι έπειτα συνέχισε να απομακρύνεται.

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ Α

A1. Σε μία περίληψη 60-70 λέξεων να αναφερθείτε στις δυνατότητες που προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες σε μαθητές και εκπαιδευτικούς, όπως παρουσιάζονται στο κείμενο 1. (Μονάδες 20)

ΘΕΜΑ Β

B1. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις με την ένδειξη «Σωστό» ή «Λάθος», αν το περιεχόμενο τους ανταποκρίνεται ή όχι στο περιεχόμενο των κειμένων (Μονάδες 10).

1. Οι νέες τεχνολογίες όλο και περισσότερο διεισδύουν στο χώρο της εκπαίδευσης (Κείμενο 1).
2. Οι νέες τεχνολογίες βοηθούν τους μέτριους μαθητές αφού οι τελευταίοι δεν περιορίζονται μόνο στη συγκεκριμένη διδακτέα ύλη (Κείμενο 1).
3. Η Τεχνητή νοημοσύνη δεν λαμβάνει υπόψη τις ατομικές διαφορές των μαθητών (Κείμενο 2).
4. Είναι δύσκολο για την τεχνητή νοημοσύνη να βοηθήσει στην εκμάθηση και ανάπτυξη γλωσσών (Κείμενο 2).
5. Τόσο οι νέες τεχνολογίες όσο και η τεχνητή νοημοσύνη είναι σημαντικά εργαλεία για μαθητές και εκπαιδευτικούς (Κείμενα 1 και 2).

B2α. Πώς συνδέονται νοηματικά (συνεκτικότητα- νοηματική αλληλουχία) οι περίοδοι της δεύτερης παραγράφου του κειμένου 1; (Μονάδες 4)

B2β. Να βρείτε τρεις διαφορετικές διαρθρωτικές λέξεις-φράσεις με τις οποίες επιτυγχάνεται η συνοχή της δεύτερης παραγράφου του κειμένου 2 και να δηλώσετε τη λειτουργία τους. (Μονάδες 6)

B3. Ο λόγος του κειμένου 2 χαρακτηρίζεται από αντικειμενικότητα, όπως ταιριάζει σε ένα κείμενο επιστημονικού λόγου. Να αποδείξετε την παραπάνω διαπίστωση σχολιάζοντας τους τρόπους πειθούς, το λεξιλόγιο και το ρηματικό πρόσωπο. (Μονάδες 15)

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Να αναπτύξεις το θέμα/ερώτημα που κατά τη γνώμη σου πραγματεύεται το Κείμενο 3, στηρίζοντας την ερμηνεία σου σε τρεις (3) κειμενικούς δείκτες. Θα αγόραζες ποτέ έναν τεχνητό φίλο / μία τεχνητή φίλη, όπως η Τζόσι την Κλάρα; Να εκθέσεις τεκμηριωμένα τις απόψεις σου μέσα σε 150-200 λέξεις. (Μονάδες 15)

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Αξιοποιώντας στοιχεία των κειμένων (1,2) να συντάξετε ένα άρθρο (350-400 λέξεων) στο οποίο, αφού παρουσιάσετε τον θετικό ρόλο των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση, να αναφέρετε τις προϋποθέσεις βάσει των οποίων οι τελευταίες θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν δημιουργικά. (Μονάδες 30)

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΘΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!